

Merja Vakkala
SAY:n puheenjohtaja
merja.vakkala(a)fimnet.fi

Mitä Maariana malolla, sitä vappuna vaolla

Puheenjohtajan palstaa kirjoitetaan tällä kertaa Kevätkokouksen hyvissä jälkitunnelmissa Kuusamossa, jonka aurinkoisissa olosuhteissa kaamos todellakin kaatui. Kokoukseen tuli mukava määrä osallistujia, ohjelma oli laadittu mielenkiintoiseksi ja luennoitsijat antoivat parastaan. Hyvän tieteellisen annin lisäksi mukavan rennossa ja keskusteleavassa tunnelmassa syntyi uusia tuttavuuksia. Paikan päällä tehdyn pika-gallupin perusteella Kevätkokouksen konseptin muutos kannatti ja samantyyppinen kokous toteutetaan ensi vuonnakin.

Entisaikaan viljelysten onnistuminen oli elintärkeää. Ihmiset tarkkailivat luontoa ja yrittivät löytää lainalaisuuksia, jotka he pukivat otsikon kaltaisiksi sananparsiksi. Myös nykyihminen haluaa tietää tulevasta. Keskenäiset ja yllättäen muuttuvat asiat tuovat epävarmuutta ja ahdistusta. Sote-uudistus ja siihen matkan varrella tehdyt muutokset ovat tuoneet terveydenhuoltoon tekijän, joka on vaikeuttanut alueellista pitkäjänteistä suunnittelua. Uudistuksen seurauksena syntyvä järjestelmä on sekä potilaan että ammattilaisen kannalta vaikeasti hahmotettava, vaikeasti ohjattava ja valvonnan tarvetta lisäävä. Asiantuntijat yrittävät tuoda kantojaan esiin, mutta eivät saa näkemyksiään läpi. Osa säännöistä, kuten esimerkiksi enintään puolen tunnin siirtoajan vaatimus leikkaavasta yksiköstä päivystävään sairaalaan, tuntuvat mielivaltaisilta. Uudistuksella halutaan parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua, osa taustalla häilyvistä motiiveista epäilyttää silti. Tällä hetkellä useimmat toimijat pienistä suuriin ovat vielä epävarmoja, miten uudistus juuri heidän kohdallaan tulee realisoitumaan. ”*Pihlaja ei kahta taakkaa kannaa*” sanottiin ennen. Julkiselle terveydenhuollolle näyttää Sote-uudistuksessa varatun loputtoman sopeutujan rooli, jossa taakkaa tuntuu tulevan lisää, oli entisestä selvitty tai ei.

Euroopan lääkevirasto (EMA) on lääketurvallisuuden riskinarviointikomitean selvityksen

perusteella vetämässä HES-valmisteita pois markkinoilta. Syynä on se, että niitä on toistuvasti käytetty suosituksia vastaan kriittisesti sairailta ja septisillä potilailla munuaisvaurion riskistä huolimatta. Suomessa HES-valmisteiden käyttö on viime vuosina ollut olematonta, joten asia ei liikuta meitä suurestikaan. Osassa Euroopan maista käyttö on kuitenkin jatkunut suosituksista huolimatta.

Saksalainen anestesia- ja tehohoitoyhdistys DGAI on laatinut lausunnon HES-valmisteiden käytön puolesta, ja kaikkia eurooppalaisia anestesias- ja tehohoitoyhdistyksiä pyydettiin puoltamaan sitä. DGAI:n lausunto onkin saanut tukea etenkin Keski-Euroopassa. SAY ei tätä lausuntoa allekirjoittanut, vaan liittyi yhteispohjoismaiseen yksimieliseen rintamaan, joka tukee Euroopan lääkeviraston pyrkimyksiä HES:n poisvedosta. Erika Wilkman ja Ville Pettilä osallistuivat Suomen edustajina SSAI:n perustamaan ryhmään, joka laati kirjalliset perusteet yhteispohjoismaiselle kannanotolle julkaistavaksi Acta Anaesthesiologica Scandinavica keväisessä numerossa.

Mitä otsikon kuusamolainen sananlasku sitten tarkoittaa? Sen avaamisen tarvitsin minäkin perikuusamolaisia vanhempiani. Yleiskielellä se voisi kuulua: ”*Mitä Marian ilmestyspäivänä on katolla, on vappuna kyntövaolla.*” Marian ilmestyspäivä on maaliskuussa, mutta tätä kolumnia Kuusamossa maaliskuussa kirjoittaessani katoilla on lähes puoli metriä lunta. Vapun aikaan lienee siis edelleen hyvät lasketteluolosuhteet, mutta huonohkot kylvömahdollisuudet. Sote-uudistuksen ja sen muutosten tilasta ei sitten pystykään sanomaan mitään näin varmaa. ■

SAY tukee pyrkimyksiä vetää HES:n pois markkinoilta.